

Napfény a falun

MÉG NINC S KÉT ESZTEN-DEJE, hogy az első termelőszövetkezetj községek megalakultak megnyitják: a mezőgazdasági szocialista átszervezése még be sem fejeződött teljesen: a változás egyes hatásai azonban máris érezhető, méghozzá nemcsak a gazdaságban és a politikában, hanem az élet más területein is. A nagy gazdasági fejlődés például maga után vonta a kulturális élet fejlődését is. Azok a falvakban, ahol az új nagyzemmi kollektív gazdaság jól "pajtot", különösképpen: de többé vagy kevésbé, nagyobb vagy kisebb ütemben mindentűt vizsgálásnak indult a kulturális élet kibontakozott a falusi emberek tudásvágya. A vagy, a tudásnyelv természetesen mindig is magban, a csirában benne van a termékpesség. De, hogy a magból növény legyen, napfény kell hozzá, napfény, amely előcsalagítja. Ezt a napfényt, a kulturális élet első feltételét, alapját jelentő falun — a termelőszövetke-

A KÖVÁGÓRSI FIATA-LOK tudnák elmondani, mit jelentett falujuk kulturális életében a termelőszövetkezet megerősödése. Azóta, hogy a falu zöme a kollektív gazdaság tagja lett, szinte összehasonlíthatatlanul peggőbbé vált estéknént az élet a művelődési otthonban. Maga a szellett (1960. tavaszától kezdve) a művelődési otthon gazdái. A könyvtári olvasók száma azelőtt megközelítőleg tízszeresére nőtt, zenekar, színiárszocióportot vékonykedik, tartalmas ismeretfejlesztő előadások gyarapodnak az emberek tudása, gazdagodik a világról alkotott képük.

De vizsgáljuk meg kissé általánosabban is gondolatban: mit ért alaps a korszerű gazdasági élet a kulturális élet fellendülésének? Hiszen a kultúra — gazdaság és kultúra — térben és időben szelvál; úgy látszik, mint-ha semmi közük sem volna egymáshoz. A gazdaság és a földelken, a majorban és a gazdasági vezetők irrasztalán bonyolódik; a kultúra pedig a művelődési otthonban és az iskolában. A gazdaságalkodás nappal, a kulturális események rendezését: este történnek. A gazdaságot a gazdasági vezetők, szakemberek, agronomusok irányítják; a művelődést a pedagógusok, népművelők.

Mégis, a látszat ellenére is szelválhatatlanul összefügg a kultúra, összefügg, mert falun csakis a szocialista nagyzemmi gazdaság teremti meg azokat a feltételeket, amelyek nélkül művelődés, tanulás — nincs, nem lehet. Előteremti először is az anyagi feltételeket, a pénzt, mert a művelődéshez ez is kell. Soha nem volt még a magyar falukban olyan szervezet, amely az anyagi erőket úgy tudta volna összpontosítani kulturális célokra, mint a termelőszövetkezet. A közös jóvedelem egy részét az alapszabályként használják fel könyvvadásárára, hozzájárulásra a kulturális építéséhez, betendezéséhez. Nem véletlen, hogy megyék falvaiban is éppen a legutóbbi esztendőben nőnek gom-bamódra ki a fűdől — ponton-sabban: a közsefjelesztési hozzájárulás alapítottájából, amelynek egy részét a gazdaságilag erős tsz-falukban már a termelőszövetkezet adja — az új, modern, művelődési házak. Zalavártól Osti-sorolhatnánk erre a példákat.

A TERMELOSZÖVETKEZET azonban nemcsak kollektív-ven biztosít alapot, anyagi alapot a kulturális élet fellendüléséhez, hanem külön-külön az egyeseknek, a családoknak is. A közös gazdaságok jó része már most magasabb jövedelmű biztosítottak, mint a kisgazdaságok, s a gazdaság jövedelméből többé-kevésbé

zásának épp az a célja, hogy év-ről évre nagyobb jövedelmet tudjon biztosítani. A felszabadulás előtti Magyarországon agrárproletárjai, törpe- és kisirtókossai, de még középparasztjai is boldogok voltak, ha munkájuk és földjük jövedelméből el tudták tartani magukat és családjukat. A mai tsz paraszt családjának már arra is van pénze, hogy moziba járjon, folyóiratot vagy újságot vászon, rádiót és — a rajtani egy szem kalendárium helyett — értékes könyveket vásároljon. Szentegálton minden hónapban van közönsége, "táblás háza", a Déryné Színháznak, elkelnék a 10-15 forintos jegyek.

Nemcsak a felszabadulás előtt, de még utána is a falusi dolgozó paraszt "látástól vakulásig" dolgozott. Márpedig a művelődéshez idő, szabadidő szükséges. Igaz, hogy termelőszövetkezeinkben ma sem, és még sokáig nem lehet szó nyolc órá munkaidőről hiszen a mezőgazdasági munkák a tavaszi-nyári-őszi hónapokban összehalódnak. De az estényített művelődési otthonok bizonyították: a termelőszövetkezet azért a művelődésnek ezt a feltételét is sokkal jobban biztosítja, mint a kisgazdaság. S ha arról beszélünk és beszélnek a szövetkezetekben, ha azt a célt tűzték ki maguk elé a mai falu fiataljai, hogy falujukban "városias" életkörülményeket teremtenek a közös gazdasági munkát után — akkor ebbe beleértik azt is, hogy a mezőgazdasági munka termelékenységének növekedése néven fokozatosan növekednie kell a művelődésre fordítható szabadidőnek is. A kisparaszt gazdaság megerősödött, fejlődésve képtelen volt: az egyéni paraszt nemigen számíthatott arra, hogy valaha is "lélegzethez", a művelődéshez elegendő szabadidőhöz jut.

A NAGYZEMMI GAZDASÁGSÁGBAN a fejlődésnek szinte korlátlan lehetőségei nyílnak meg: a fiatal tsz tagok igénye a több szabadidőre — reális, megalapozott.

A termelőszövetkezet nemcsak, hogy biztosítja tagjainak a művelődéshez szükséges feltételeket, hanem rá is szoktatja őket. Amikor estő dolgozók iskolájába, vagy mezőgazdasági technikumba küldik tagjait, s amikor azok ott beleszoktatják a tudományokba, az emberiség évezredek alatt felhalmozott tudományos tapasztalataiba, művészeti értékeibe — akkor a szövetkezet tulajdonképpen az egyre szélesebb medrű kulturális-dar előtti egyengeti az utat. Mert aki egyszer rákap erre a "tejre", az nem tud többé leszokni róla. A Zirc melletti Imre-majorból keresett fel bennünk a napokban egy 26 éves fiatalember, a keréscset dolgozója, aki esti általános iskolába jár. Ott ismerkedett meg Csokonai költséveivel — az irodalom iránti felbuzgó szeretetére jellemző, hogy ma már maga is versírással próbálkozik.

Azt mondtuk tehát, hogy a falusi kulturális élet fejlődésének alapja — a termelőszövetkezet. Ez azonban még csak az érem egyik oldala. Az érem másik oldala pedig az, hogy a kultúra, a művelt falu kirajzolóddása visszahat, segít magát a termelőszövetkezet gazdasági megerősödését, talpraállását. Azok a fiatalok, de idősebb tsz parasztok is — akik a sörkert, vagy a kocsmá helyett estéiket a művelődési otthonban töltik, másnap fegyverzetben állnak helyt a munkában.

A KULTURA CSISZOLJA, A TISZTÍTJA, finomítja az emberi erkölcsöt, a munkaerőkölésőt, a közösségi összetartozás és a társadalomban való egymásrautaltság tudatát is. Abban a falusi emberben, akiben most az ismeretterjesztő előadások, az esti iskola, a könyv, a rádió, a televízió új és gazdagabb világképet

rajzol ki; az az ember a termelőszövetkezet, a kollektív nagyzemmi gazdaságok szükegességét már nemcsak a zseben, a munkáegység értékén méri le.

Jó mezőgazdasági szakember — agronomus, brigád- vagy munkacsoportvezető — sem képzhető művelődési otthonokból. A művelődési otthonokban tartott mezőgazdasági szakelőadások, vagy a Hazafias Népfőnt által szervezett ezüstkalászás gazdaságtan-folyamok — mind-mind a termelőszövetkezetek gazdasági megerősítését, a korszerű gazdaságalkodás kialakulását sietetik. De a szakirányú művelődésen kívül is, a jó élénk, pezsgő kulturális élet igen nagy vonzóerő egy közsefjeletben. Vonzóerő, mert ezer szállal fűzi szülőföldjéhez a fiatalokat. Vonzóerő, hiszen akik megzilelték, meggyőződnek róla: az igazi, nemcsak szórakozást a könyvek, az elmélyült előadások, a jó filmek, színvonalas színdarabok, a színnyaló ének- és zeneszó, a népművészi érzékét őrző táncok, a rádió, a televízió jelentik. És mindezt ma már nemcsak a város nyújtja, hanem — ha jó a kulturális élet irányítása — helyben, a városiasodó termelőszövetkezei falu is.

A történelem a marxista történettudomány bizonyítja, hogy minden kor minden kultúrájának alapja a munka, a gazdaság, a termelés volt. Ma sincs másképp.

A MAGYAR FALVAK kulturális fejelmekedésének a falu és város közötti ellentét eltüntetésének záloga a korszerű, szocialista, nagyzemmi gazdaságalkodás. Helyes útton csak akkor járunk, ha kultúránkat erre az alapra, a biztos alapszakra építjük.

Konez István

Elkezdték a munkát a gépészek is

Technikum igazgatója ismertetette a részletes tudnivalókat.

A gépészek kihelyezett osztálya csupán egy évig marad Veszprumban, mivel itt az ügynevezett humán tárgyak oktatása könyvnyelben megoldható. A második évtől Nemesvámosra költöznek és az ottani gépalomáson ismerkednek a gépekkel a hallgatók.

A maradiság felszámolása —

több húst, zsírt, tejet hoz — Dolgozik a körzeti állatorvos

A nagyzemmi gazdaságalkodás útjára lépő termelőszövetkezeinkben egyre több szó esik — az állattenyésztés fejlesztése során — az állategészségügyi intézkedésekről is.

Takács László állatorvos — a pápai járás termelőszövetkezetei közül a nemeszaloki Harci és Új Élet, a külsőváti Zrínyi, a virnári Oszri Rózsa, és a marcalgelyi Petőfi Termelőszövetkezetben irányítja az állategészségügyi munkákat. *Alig egy éve, hogy ebbe a körzetbe került, de ez alatt az idő alatt maris temerhető fejlődés van az állattenyésztésben.* Ma már azokban a termelőszövetkezetekben, ahol a termelőszövetkezet vezetősége az állategészségügytel együtt érvenyt készít az állatorvos szaktanácsai-raz, megmutatkozik az eredmény.

A nemeszaloki Harci Termelőszövetkezetben éveken át sok gondot okozott a szarvasmarhák hiánya. Szívos munkával sikerült a meddősége visszaszorítani, és ma már egyre kevesebb meddő tehén van. Az előhasi tenyészcsok közül tizenöt darab ellése még a téli időszakban várható. A tenyésztésre nem alkalmas állatokat kiseléjezték és hízaltva értékesítették. Ebben a termelőszövetkezetben jó a kapcsolat a

kor állandó állatorvosi felügye-

Előrelátóan a közös célért

A központi műhely az előmunkása a terveknek a Péti Nitrogénnél

Nem minden helyes, ami először annak tűnik. Pense ez nem rendelőit jelentkezték, akik csak 200 atmoszféra nyomáson veszik át a gázt: be kellett szerelni egy membrán kompresszort. Aztán a megrendeléssel együtt palackokat is szállított; más volt a méret, csatlakozókat kellett készíteni.

A zsiralkohol üzembem már túl vannak a munka dandárján, de a kivitelező a belső munkálásokat nem tudta elvégezni. mert kicsi a szerszámgep kapacitása. Ebben az időszakban a műhely gépeinek 80 százaléka ezeket a munkálásokat végzte.

Nagy munka volt az előlővizek csövezésének elvégzése is. A kompresszorok hűtővizek cirkulációjával megelőldtják az evék óta fennálló vízhányást.

Két nagyzemmi olajszivattyút és két nitroza ventilátort is gyártottak. Az utóbbira még külföldről sem kaptak ajánlatot. Jelenleg a savüzem termelési feladataihoz szükséges Pokorny-fűvókat szerelik, jövő héten be akarják fejezni.

Nem kicsiny dolgokról van itt szó, és emellett a többi karbantartási és javítási munkát is elvégezték. Ezt nem azért tudták megtenni, mert kicsik a feladatok, hanem

ésszerű szervezéssel, a cél érdekében legmegfelelőbb időrendi csoportosításával sikerült csak.

Az üzemek műhelyei nagyobb feladatokat vállaltak, hogy ezzel is tehermentesítsék a központi részt, műszaki intézkedésekkel pedig a termeléshez nem feltétlenül szükséges feladatok megoldását későbbre halasztották.

A műhely célja az volt, hogy olyan munkákat végezzenek, amelyekkel a termelési eredményt leghatékonyabban tudják fokozni, nem pedig az, hogy termelési értéket állítsanak elő.

A feladat helyes végrehajtásával elérték, hogy biztató a helyzet 1961-ben. Így a központi műhely dolgozóit mintegy előmunkásaivá váltak a terv teljesítésének.

(F. A.)

szakvezetés és az állatorvos között. Ennek eredményeként sokat javult az állatgondozók munkája is. A többi termelőszövetkezetekben is a Harcihoz hasonlóan már szivesen alkalmazták a szarvasmarhák mesterséges megtermékenyítését, és Nemeszaloki fogamzást érték el.

Az Új Élet Termelőszövetkezetben is a legnagyobb túrelmet a meddőség elleni küzdelem kívánja meg. A folyamatos vizsgálat eredményeként a selejtezés befertétek. A szarvasmarháknál további fertőzés nem fordul elő. Nagyon szép ennek a termelőszövetkezetnek a sertésállománya és a brucellózis elleni védekezés is. Az előhasi kocákat Tetran-nal máris megmutatkozik. Ebben a termelőszövetkezetben még nem oldották meg a beteg állatok elkülönítését, pedig enélkül szaknem valószínűleg meg.

A brucellózis elleni küzdelem jól halad a külsőváti Zrínyi és a nemeszaloki Harci Termelőszövetkezetekben is. A külsőváti Zrínyi Termelőszövetkezetben az Alföldről száraz darab südőt vásároltak. Ezek hízaltába fogás-

kor állandó állatorvosi felügye-

lettel biztosították, hogy megerősödés nem fordult elő. Az állatokat jó elhelyezésével és gondozásával jó súlygyarapodást értek el, és komoly bevételekhez jutottak a termelőszövetkezetek tagjai. Sokat előzött a Zrínyi Termelőszövetkezetben, s nem is fordul elő a juhoknál komolyabb megbetegedés. Rákóczi Ferenc juhász nemcsak a faluban, hanem a környéken is nagy szak-tekintélynek számít. *Takács László állatorvos körzetében majdnem 11 500 darab juh van, de az oly gyakori bűdösségtől a juhászok közül már sikerült felszámolni.*

A szarvasmarhatenyésztés színvonalának további emelése érdekében minden nap érkezik sportma a vinári vasúttállomásra az Országos Főterméknévtől Allospermvál megtermékenyített teheneknél jó a vemhesség aránya.

A farságot nem kímélő munka rövid időn belül meghozza a gyümölcsöt. A maradiság felszámolása pedig több húst, zsírt, tejet jelent a népgazdaságnak, és több jövedelmet a termelőszövetkezetek társaságának.

László László